

تحلیل استنادی تولیدات علمی حوزه پرستاری ایران در پایگاه‌های اطلاعاتی وب‌فانالج و اسکاپوس

علی رشیدی*^۱، مهران مولوی^۲

تاریخ دریافت ۱۳۹۶/۰۶/۲۵ تاریخ پذیرش ۱۳۹۶/۰۹/۰۴

چکیده

پیش‌زمینه و هدف: میزان تولیدات علمی یک حوزه و دستاوردهای پژوهشی آن در سطوح دانشگاهی، ملی و بین‌المللی شاخص مهمی است که نشان می‌دهد یک جامعه علمی در توسعه و بهره‌گیری از آخرین دستاوردهای علمی چگونه عمل می‌کند. یکی از روش‌های شناخته‌شده بررسی برونداد علمی هر حوزه، بررسی مقالات نمایه شده آن در نمایه‌نامه‌های معتبر بین‌المللی است.

مواد و روش کار: پایگاه اطلاعاتی وب‌فانالج به‌واسطه اهمیت آن در مطالعات علم‌سنجی و اسکاپوس به جهت پوشش بیشتر مجلات کشورهای در حال توسعه برای بررسی کم و کیف برونداد علمی حوزه پرستاری ایران انتخاب گردیدند. داده‌های خام این دو پایگاه پس از بازیابی در تاریخ ۱۰ آگوست ۲۰۱۷ به محیط اکسل انتقال و بر اساس شاخص‌های علم‌سنجی کارکرد بیش از سه دهه حوزه پرستاری ایران مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: بر پایه اطلاعات استخراج‌شده اولین مقاله حوزه پرستاری ایران در پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس به سال ۱۹۶۷ و در پایگاه اطلاعاتی وب‌فانالج به سال ۱۹۹۱ برمی‌گردد. تولیدات این حوزه تا تاریخ استخراج اطلاعات سیر کاملاً صعودی داشته و از روند رشد تصاعدی برخوردار بوده است. در این بازه پژوهشگران حوزه پرستاری در پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس ۳۰۵۶ مقاله و در پایگاه اطلاعاتی وب‌فانالج ۱۶۲۲ مقاله منتشر کرده‌اند. مجله حیات با بیش از ۲۱۰ مقاله در اسکاپوس و مجله INTERNATIONAL JOURNAL OF MEDICAL RESEARCH & HEALTH SCIENCES با ۱۰۷ عنوان مقاله در وب‌فانالج از جمله مجلاتی هستند که پژوهشگران حوزه پرستاری ترجیح داده‌اند مقالات خود را در آن‌ها انتشار دهند. احمدی با ۵۹ مقاله در وب‌فانالج و عزیزی با ۱۴۰ مقاله در اسکاپوس از جمله پرکارترین نویسندگان هستند. در هر دو پایگاه اطلاعاتی بیشترین همکاری بین‌المللی در تولید مقالات علمی با کشور آمریکا بوده است. انتشار مقالات اصیل با بیش از ۸۵ درصد در هر دو پایگاه مرجح‌ترین شکل ارائه نتایج تحقیقات بوده است. ۳۰۵۶ مقاله منتشر شده در پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس ۶۵۹۳ استناد را به خود اختصاص داده است که به ازای هر مقاله ۱٫۹ استناد اخذ شده است. اچ ایندکس مقالات منتشر شده در اسکاپوس ۶۲ است و به عبارت دیگر ۶۲ مقاله از میان مقالات منتشر شده در اسکاپوس موفق شده‌اند هریک حداقل ۶۲ استناد به خود اختصاص دهند. این شاخص‌ها برای مقالات منتشر شده در وب‌فانالج برای ۱۶۲۲ مقاله ۵۱۶۹ استناد یعنی ۳٫۱۹ استناد با ازای هر مقاله با اچ ایندکس ۲۶ است. پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی تهران در هر دو پایگاه با ۹۲۹ مقاله در اسکاپوس و ۴۴۱ مقاله در وب‌فانالج مرتبه نخست تولید مقاله را از آن خود کرده‌اند. مقاله Janghorbani با عنوان Prospective study of diabetes and risk of hip fracture - The Nurses' Health Study و با اخذ ۱۱۱ استناد در وب‌فانالج و مقاله Montazeri با عنوان The Short Form Health Survey (SF-36): Translation and validation study of the Iranian version و با اخذ ۲۸۱ استناد از جمله پراستنادترین مقالات می‌باشند.

بحث و نتیجه‌گیری: جستجوی‌های انجام‌شده از پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و دیگر پایگاه‌های اطلاعاتی نشان می‌دهد ۳۸ مجله علمی و پژوهشی در حوزه پرستاری ایران منتشر می‌شود. حوزه پرستاری ایران در راستای رؤیت پذیری بیشتر لازم است در کنار انتشار مقالات در مجلات معتبری که در نمایه‌نامه‌های بین‌المللی نمایه می‌گردند تلاش خود را معطوف به نمایه کردن مجلات این حوزه در نمایه‌نامه‌های معتبر نمایند که این امر ضمن ارتقاء میزان رؤیت پذیری دیگر شاخص‌های علم‌سنجی از جمله میزان استنادات، اچ ایندکس پژوهشگران و مجلات و عامل تأثیر مجلات را به دنبال خواهد داشت.

کلیدواژه: تحلیل استنادی، پرستاری، وب‌فانالج، اسکاپوس

مجله دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، دوره پانزدهم، شماره دهم، پی‌درپی ۹۹، دی ۱۳۹۶، ص ۷۳۳-۷۴۲

آدرس مکاتبه: ارومیه، بلوار رسالت، انتهای خیابان جهاد، دانشگاه علوم پزشکی، تلفن: ۰۴۴-۳۲۲۳۴۸۹۷

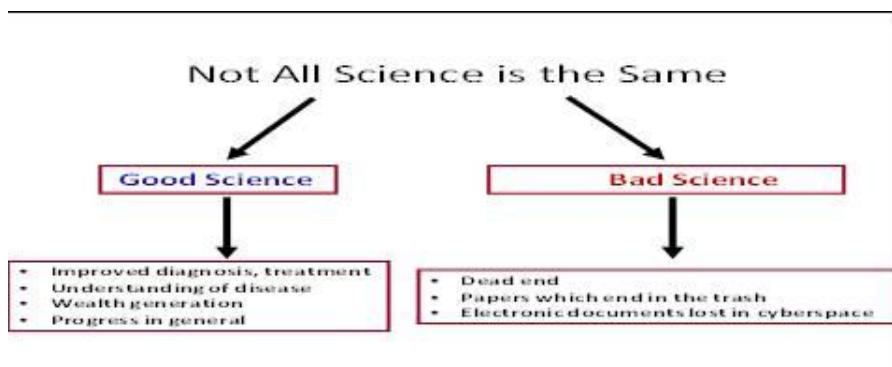
Email: alirashidi@umsu.ac.ir

^۱ دانشیار اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران (نویسنده مسئول)

^۲ دپارتمان مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مهاباد، مهاباد، ایران

پزشکی که به تشخیص و درمان بهتر، تولید ثروت و توسعه کمک کنند علم مفید و تولیداتی که فرجام آن‌ها به زباله‌دانی ختم و در مراکز اطلاع‌رسانی خاک می‌خورند را به علم غیرمفید تقسیم می‌کنند(۲). نمودار زیر بیانگر همین مطلب است.

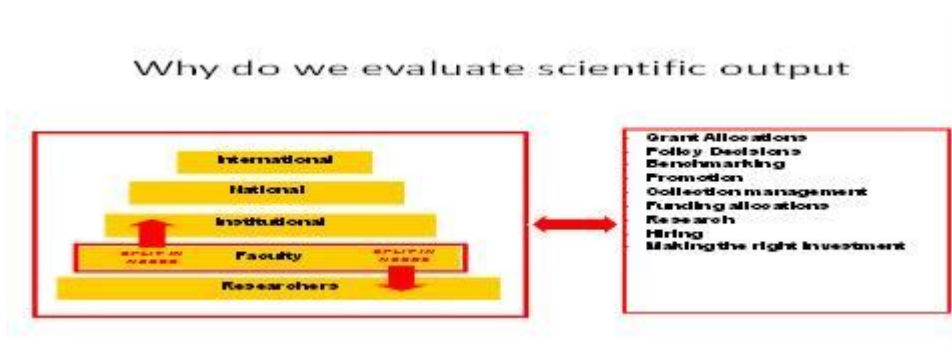
میزان تولیدات علمی یک حوزه و دستاوردهای پژوهشی آن در سطوح دانشگاهی یا ملی و بین‌المللی شاخص مهمی است که نشان می‌دهد یک جامعه علمی در توسعه و بهره‌گیری از آخرین دستاوردهای علمی چگونه عمل می‌کند(۱). بدیهی است که مقالات از ارزش یکسانی برخوردار نیستند. محصولات علمی حوزه علوم

نمودار (۱)

یکی از اهداف مطالعات علم‌سنجی کمک به تمییز سره از ناسره است. امروزه از نتایج حاصل از مطالعات علم‌سنجی در سطوح مختلف اعم از سطح خرد یا سطح فرد تا سطوح کلان ملی و بین‌المللی از جذب کادر علمی و پژوهشی تا سیاست سرمایه‌گذاری بهره می‌گیرند(۵). نمودار ۲ بیانگر همین مطلب است.

بررسی برونداد علمی هر رشته، بررسی مقالات نمایه شده آن حوزه در نمایه‌نامه‌های معتبر به بین‌المللی یکی از روش‌های شناخته شده است که به علم‌سنجی یا کتاب‌سنجی شهرت یافته است(۳). مطالعات علم‌سنجی به‌عنوان یک روش کمی و کیفی سعی در اندازه‌گیری و مقایسه فعالیت‌های علمی در سطوح مختلف و زمینه‌های تخصصی متفاوت است تا از این طریق تولید، انتشار و استفاده از اطلاعات علمی را تجزیه و تحلیل نماید(۴).

نمودار (۲)

اطلاع‌رسانی، چگونگی استناد در میان نویسندگان رشته‌های گوناگون، شناسایی نویسندگانی و پژوهشگرانی که بیشتر از دیگران مورد استناد قرار گرفته‌اند، کشف و شناسایی مجلات، کشورها، یا سازمان‌هایی که بیش از سایر موارد مشابه مورد استناد قرار گرفته‌اند، کشف و شناسایی رابطه‌های بین‌رشته‌ای و درون رشته‌ای

برخی کاربردهای تحلیل استنادی (Citation analysis) از منظر توکی و توماس (۶-۷) عبارتند از: بهبود یافتن کنترل کتابشناختی حوزه‌های علمی گوناگون، تشخیص و کشف منابع اصلی، دسته‌بندی منابع، ره‌گیری توسعه اندیشه‌ها و رشد مقالات علمی، پیش‌بینی روند انتشارات، بیان الگوی استفاده از مواد منابع، سیاست‌گذاری برای کتابخانه‌ها و مراکز

کرده باشد انجام نشده است. این مطالعه باهدف تحلیل استنادی مقالات حوزه پرستاری ایران در دو پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس و وب‌فانالج سعی در ارائه تصویری جامع از برون داد این حوزه دارد تا متصدیان و سیاست‌گذاران این عرصه را در تصمیم‌گیری آتی مبتنی بر داده و اطلاعات یاری رساند.

مواد و روش کار

داده‌های پایگاه‌های مختلفی برای مطالعات تحلیل استنادی به کار گرفته می‌شود که شناخته‌شده‌ترین آن‌ها Web of Scopus و knowledge می‌باشد.

پایگاه اطلاعاتی وب‌فانالج به‌واسطه اهمیتان در مطالعات علم‌سنجی و اسکاپوس به جهت پوشش بیشتر مجلات کشورهای درحال توسعه برای بررسی کم و کیف برونداد علمی حوزه پرستاری ایران انتخاب گردیدند. با جستجوی واژه پرستاری به‌عنوان موضوع و ایران به‌عنوان آدرس در ۲۹ جولای ۲۰۱۷ مجموعاً ۱۶۲۲ مقاله از پایگاه اطلاعاتی وب‌فانالج و با جستجوی پرستاری در عنوان، چکیده و کلیدواژه و کشور ایران به‌عنوان وابستگی سازمانی کشوری، تعداد ۳۰۵۶ مقاله در همان روز بازیابی شد. داده‌های مرتبط با این مقالات به محیط اکسل منتقل و برابر شاخص‌های علم‌سنجی مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

اولین مقاله پرستاری ایران در پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس به سال ۱۹۶۷ و در پایگاه اطلاعاتی وب‌فانالج به سال ۱۹۹۱ بر می‌گردد. تا زمان بررسی پرستاران ایران موفق شده‌اند ۳۰۵۶ مقاله در اسکاپوس و ۱۶۲۲ در وب‌فانالج منتشر سازند. نمودار شماره ۳ روند انتشار مقالات پرستاری را در دو پایگاه اسکاپوس و وب‌فانالج نشان می‌دهد.

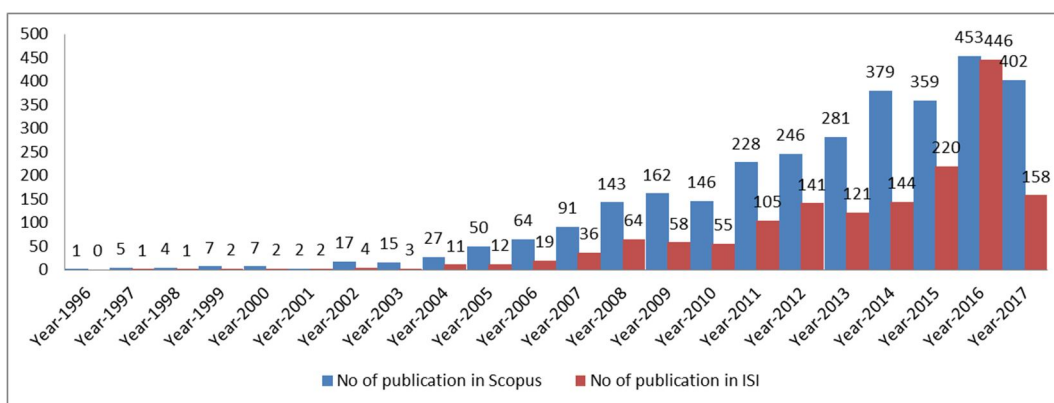
و تعیین میزان به روز بودن نوشته‌های علمی با توجه به تاریخ مآخذ مورد استفاده در آثار.

ارزیابی کم و کیف تولیدات علمی حوزه پرستاری به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین حوزه‌های سلامت بیانگر دانش حاصل در حوزه بالین بوده و نقش مؤثری در پژوهش‌های آتی پرستاری ایفا می‌کند. پژوهش در حوزه بالینی به‌ویژه حوزه پرستاری ضمن پیوند جنبه‌های نظری با جنبه‌های کاربردی به توسعه خدمات مبتنی بر شواهد علمی مدد رسانده و پیامدهای مثبتی را برای گیرندگان خدمات بالینی به همراه دارد (۸). در این راستا قاضی میر سعید و همکارانش (۹) در پژوهشی تحت عنوان "تحلیل کمی و کیفی و ترسیم موضوعی تولیدات علمی حوزه پرستاری در پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس" معتقد هستند رشد این حوزه بین سال‌های ۱۹۹۶ لغایت ۲۰۱۳ نزال بوده و بیشترین تولیدات در حوزه تغذیه و رژیم‌های غذایی بوده است و در خصوص نقد و بررسی تئوری‌های پرستاری کم‌ترین مطالعه صورت گرفته است.

سهم پرستاری ایران در تولیدات علمی بین سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۱۰۲ در پایگاه استنادی وب‌فانالج توسط مهدی زاده و حیدری (۱۰) دیگر مطالعه‌ای است که نشان می‌دهد سهم حوزه پرستاری با تعداد ۲۷۴ اثر در جایگاه ۹۵ و در بین رشته‌های علوم پزشکی در جایگاه ۴۲ قرار دارد.

تحلیل چندلایه‌ای تحقیقات پرستاری ایران توسط رشیدی (۱۱) نشان می‌دهد حوزه پرستاری ایران پس از ترکیه و رژیم اشغالگر قدس بیشترین سهم تولیدات پرستاران حوزه خاورمیانه را به خود اختصاص داده‌اند. سهم ایران در خود استنادی ۳۷ درصد بوده و از نظر اچ ایندکس در مرتبه سوم قرار دارد. بیشترین مقالات پرستاری ایران نیز در حوزه تغذیه بوده است.

غیر چند مطالعه فوق، مطالعه جامعی که تولیدات حوزه پرستاری ایران را در هر دو پایگاه استنادی اسکاپوس و وب‌فانالج تحلیل کرده و به‌طور مقایسه‌ای شاخص‌های این حوزه را استخراج

نمودار (۳): روند انتشار مقالات پرستاری را در دو پایگاه اسکاپوس و وب‌فانالج

شناخت پژوهشگران فعال یک حوزه یکی دیگر از اهداف مطالعات تحلیل استنادی است که دست‌اندرکاران عرصه پژوهش را در هدف‌گذاری‌های حمایتی و تشکیل تیم‌های پژوهشی مدد می‌رساند. جدول شماره ۱ تعداد بیست نفر از پژوهشگران فعال عرصه پرستاری را در هر دو پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس و وب‌اف‌نالچ به‌موازات تعداد مقالات منتشره نشان می‌دهد.

برابر نمودار شماره یک، روند انتشار مقاله در هر دو پایگاه صعودی بوده و از سال ۲۰۰۴ به‌استثنای سال ۲۰۱۰ روند مذکور تصاعدی می‌باشد. انتشار ۴۴۶ مقاله در وب‌اف‌نالچ در سال ۲۰۱۶ یعنی فقط ۷ مقاله کم‌تر از تعداد مقالات ایندکس شده در اسکاپوس از نقاط قابل‌تأمل در روند انتشار مقالات در این حوزه است که نشان از کیفیت مقالات و توجه پژوهشگران به رؤیت پذیری بیشتر در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی است.

جدول (۱): نویسندگان فعال حوزه پرستاری در پایگاه‌های استنادی اسکاپوس و وب‌اف‌نالچ

The most prolific authors	No of publication in ISI	The most prolific authors	No of publication in Scopus
AHMADI F	61	Azizi, F.	140
MOHAMMADI E	50	Esmailzadeh, A.	117
SALSALI M	34	Mirmiran, P.	106
VAISMORADI M	31	Azadbakht, L.	82
ABBASZADEH A	26	Ahmadi, F.	56
NAYERI ND	26	Mohammadi, E.	51
NASRABADI AN	25	Nayeri, N.D.	45
NEGARANDEH R	24	Asemi, Z.	41
EBADI A	23	Negarandeh, R.	39
CHERAGHI MA	21	Salsali, M.	36
VANAKI Z	21	Kelishadi, R.	35
KAZEMNEJAD A	20	Haghani, H.	32
PEYROVI H	20	Sahebkar, A.	31
ZAMANZADEH V	19	Vaismoradi, M.	31
ADIB-HAJBAGHERY M	18	Kazemnejad, A.	29
TALEGHANI F	18	Larijani, B.	29
HEYDARI A	17	Bahadoran, Z.	28
RAFII F	17	Ghayour-Mobarhan, M.	28
REJEH N	17	Rashidkhani, B.	27
RASSOULI M	16	Sarrafadegan, N.	26

پژوهشگران فعال حوزه پرستاری هستند. ظاهراً برخی از نویسندگان ترجیح داده‌اند مقالات خود را فقط در مجلاتی منتشر کنند که در پایگاه اطلاعاتی وب‌اف‌نالچ نمایه می‌شوند که از آن جمله می‌توان به عباس زاده، نصرآبادی، چهرگانی و ونکی اشاره نمود.

برابر اطلاعات جدول یک به‌غیر از چهار نویسنده فعالی که در پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس جزء نویسندگان برتر هستند و دامنه فعالیت آن‌ها حوزه تغذیه می‌باشد و در اغلب مقالات با هم‌دیگر همکاری کرده‌اند احمدی، محمدیان، صلصالی، نیری و نگارنده از

جدول (۲): نوع مقالات حوزه پرستاری در پایگاه‌های استنادی اسکاپوس و وب‌اف‌نالچ

Type of articles in ISI	Percentage	Type of articles in Scopus	Percentage
ARTICLE	84.57%	Article	87.8%
MEETING ABSTRACT	6.04%	Review	5.2%
PROCEEDINGS PAPER	4.73%	Letter	3.7%
REVIEW	2.99%	Article in Press	1.3%

LETTER	1.06%	Editorial	0.5%
EDITORIAL MATERIAL	0.93%	Note	0.5%
		Conference Paper	0.4%
		Book Chapter	0.2%
		Erratum	0.2%
		Short Survey	0.1%

پژوهشی در رتبه دوم قرار گرفته‌اند. همچنان چه انتظار می‌رفت تنوع نوع مقالات در پایگاه اسکاپوس به‌واسطه تنوع پوشش این پایگاه بیشتر است.

برابر داده‌های جدول شماره دو مقالات پژوهشی با حدود ۸۵ درصد بیشترین نوع مقالات را در هر دو پایگاه تحت بررسی به خود اختصاص داده‌اند. مقالات مروری با بیش از ۵ درصد در اسکاپوس و چکیده نشست‌ها با ۶ درصد در پایگاه وب‌افناج پس از مقالات

جدول (۳): مؤسسات و دانشگاه‌های فعال حوزه پرستاری در پایگاه‌های استنادی اسکاپوس و وب‌افناج

Institutions	No of publication in Scopus	Institutions	No of publication in ISI
Tehran University of Medical Sciences	940	TEHRAN UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES	440
Shahid Beheshti University of Medical Sciences	477	ISLAMIC AZAD UNIVERSITY	185
Isfahan University of Medical Sciences	308	SHAHID BEHESHTI UNIVERSITY MEDICAL SCIENCES	152
Tabriz University of Medical Sciences	281	TARBIAT MODARES UNIVERSITY	147
Iran University of Medical Sciences	232	IRAN UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES	144
Tarbiat Modares University	194	SHIRAZ UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCE	128
Mashhad University of Medical Sciences	180	ISFAHAN UNIV MED SCI	113
Shiraz University of Medical Sciences	169	TABRIZ UNIV MED SCI	87
Endocrine Research Center, Tehran	169	KERMAN UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES	80
National Nutrition and Food Technology Research Institute, Tehran	147	MASHHAD UNIV MED SCI	73
Islamic Azad University	147	BAQIYATALLAH UNIV MED SCI	53
Ahvaz, Jundishapur University of Medical Sciences	108	KASHAN UNIV MED SCI	43
University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences	105	UNIV SOCIAL WELF REHABIL SCI	43
University of Tehran	95	AHVAZ JUNDISHAPUR UNIV MED SCI	39
Kashan University of Medical Sciences and Health Services	91	SHAHREKORD UNIVERSITY MEDICAL SCIENCES	35
Kerman University of Medical Sciences	89	SEM NAN UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES	32
Baqiyatallah Medical Sciences University	79	ZAHEDAN UNIV MED SCI	30
Shahrekord University of Medical Sciences	48	GUILAN UNIV MED SCI	28
Zahedan University of Medical Sciences	48	HAMADAN UNIV MED SCI	27

Institutions	No of publication in Scopus	Institutions	No of publication on ISI
Qazvin University of Medical Sciences	47	KERMANSHAH UNIV MED SCI	27
Shahid Sadoughi University of Medical Sciences	46	MAZANDARAN UNIV MED SCI	26
Isfahan Cardiovascular Research Center	45	UNIVERSITY OF TEHRAN	24
Guilan University of Medical Sciences	43	URMIA UNIV MED SCI	24
University of Tabriz	40		
Mazandaran University of Medical Sciences	40		
Iranian Ministry of Health and Medical Education	37		
Universiti Putra Malaysia	37		
Karolinska Institutet	36		
Shiraz University	35		
Hamedan University of Medical Sciences and Health Services	34		
Arak University of Medical Sciences	33		
Ferdowsi University of Mashhad	32		
University of Alberta	32		
Shahed University	31		
Kurdistan University of Medical Sciences	31		
Islamic Azad University, Science and Research Branch	31		
Urmia University of Medical Sciences	30		

مقاله در پایگاه وبافنالچ رتبه ۲۲ و با ۳۰ مقاله در اسکاپوس رتبه ۳۷ را به خود اختصاص داده است. بررسی همکاری‌های علمی در میان دانشمندان، از مباحث مطرح در حوزه علم‌سنجی است. جدول شماره ۴ باهدف ترسیم شمایی از همکاری‌های علمی و پژوهشی میان پژوهشگران ایرانی فعال در حوزه پرستاری و پژوهشگران سایر کشورها تهیه شده است.

داده‌های جدول بیانگر آن است که در هر دو پایگاه، پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی تهران رتبه اول تولید را به خود اختصاص داده‌اند. پژوهشگران دانشگاه آزاد با ۱۸۵ مقاله در وبافنالچ حائز رتبه دوم و دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با ۴۴۷ مقاله در اسکاپوس و ۱۵۲ مقاله در وبافنالچ به ترتیب رده دوم و سوم را از آن خود نموده است. پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی ارومیه با ۲۴

جدول (۴): کشورهای همکار حوزه پرستاری در پایگاه‌های استنادی اسکاپوس و وبافنالچ

Countries in scopus	No of publication	Countries in ISI	No of publication
United States	221	USA	60
United Kingdom	172	AUSTRALIA	49
Australia	127	SWEDEN	35
Canada	96	ENGLAND	27
Malaysia	65	CANADA	20
Sweden	52	WALES	19
China	30	NORWAY	17
France	25	MALAYSIA	16
India	23	NETHERLANDS	11
Germany	22	SCOTLAND	10

Countries in scopus	No of publication	Countries in ISI	No of publication
Netherlands	22	SOUTH AFRICA	9
Norway	21	ITALY	8
Italy	19	JAPAN	8
Spain	19	SPAIN	8
Poland	18	FINLAND	7
Belgium	15	GERMANY	7

مشترک در وبافنالچ در رتبه چهارم قرار گرفته است. علی‌رغم همکاری خوب علمی پرستاران ایرانی با کشورهای توسعه‌یافته ظاهراً همکاری با پژوهشگران کشورهای همسایه و اسلامی منطقه خاورمیانه چندان موردتوجه نبوده است.

در هر دو پایگاه تحت بررسی، همکاری با پژوهشگران کشور امریکا با ۱۲۲ کار مشترک در مقالات نمایه شده در اسکاپوس و ۶۰ مقاله نمایه شده در وبافنالچ در اولویت نخست پژوهشگران ایرانی حوزه پرستاری بوده است. همکاری با پژوهشگران کشور انگلیس در ۱۷۲ مقاله ایندکس شده در اسکاپوس در رتبه دوم و با ۲۷ مقاله

جدول (۵): مجلات منتشرکننده مقالات حوزه پرستاری در پایگاه‌های استنادی اسکاپوس و وبافنالچ

Source of publication in ISI	Impact factor	No of publication	Source of publication in Scopus	Impact factor	No of publication
INTERNATIONAL JOURNAL OF MEDICAL RESEARCH HEALTH SCIENCES	0.517	107	Hayat		218
IRANIAN RED CRESCENT MEDICAL JOURNAL	0.865	80	Pakistan Journal of Nutrition	0.29	108
INTERNATIONAL JOURNAL OF ADVANCED BIOTECHNOLOGY AND RESEARCH		39	Journal of The Science of Food and Agriculture		91
INTERNATIONAL NURSING REVIEW	1.517	35	Nutrition		82
PROCEDIA SOCIAL AND BEHAVIORAL SCIENCES		33	Journal of Religion And Health		67
NURSING HEALTH SCIENCES	1.17	32	Public Health Nutrition		60
EUROPEAN PSYCHIATRY		31	Rawal Medical Journal		59
JOURNAL OF CLINICAL NURSING	1.214	31	Annals of Nutrition And Metabolism		53
NURSING AND MIDWIFERY STUDIES		31	European Journal of Clinical Nutrition		53
LIFE SCIENCE JOURNAL ACTA ZHENGZHOU UNIVERSITY OVERSEAS EDITION		27	British Journal of Nutrition		50
NURSING ETHICS	1.755	25	Complementary Therapies In Medicine		49
INTERNATIONAL JOURNAL OF PEDIATRICS MASHHAD		23	Nursing And Health Sciences		44
IRANIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH		23	Journal of The American College of Nutrition		43
ACTA MEDICA MEDITERRANEA		18	International Nursing Review		41

Source of publication in ISI	Impact factor	No of publication	Source of publication in Scopus	Impact factor	No of publication
INTERNATIONAL JOURNAL OF NURSING PRACTICE	1.018	18	Journal of Clinical Nursing		41

وبافنالغ دارای شاخص عامل تأثیر هستند چند از جمله مجلات هسته حوزه پرستاری نمی‌باشند. مقالات نمایه شده در مجلات پایگاه اطلاعاتی وبافنالغ با شاخص ۳,۱ استناد به ازای هر مقاله در مقایسه با ۱,۹ بار استناد برای مقالات نمایه شده در اسکاپوس نشان از کیفیت مقالات نمایه شده در پایگاه وبافنالغ دارد. جدول زیر دیگر شاخص‌های مرتبط با مقالات نمایه شده در هر دو پایگاه را نشان می‌دهد. اچ ایندکس مقالات نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس با ۶۲ در مقابل اچ ایندکس ۲۵ برای مقالات وبافنالغ حاکی از پوشش گسترده مجلات منطقه آسیا و خاورمیانه در پایگاه اسکاپوس است.

با مراجعه به جدول فوق و توجه به مجلات نشر دهنده مقالات پرستاران در پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس مشاهده می‌شود که مجله ایرانی حیات با ۲۱۸ مقاله که اختصاص به حوزه پرستاری دارد اولین مجله موردعلاقه پرستاران جهت چاپ مقاله بوده است. دیگر مجلات پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس که پژوهشگران حوزه پرستاری موفق به انتشار مقالات خویش گردیده‌اند بیشتر به حوزه تغذیه مربوط می‌شوند. در مقابل مجلات International Journal of Medical Research Health Sciences و Iranian Red Crescent Medical Journal هر یک با ۱۰۷ و ۸۰ مقاله از جمله مجلات پایگاه وبافنالغ هستند که پرستاران ترجیح داده‌اند مقالات خود را در آن‌ها منتشر نمایند. خوشبختانه اکثر مجلات پایگاه اطلاعاتی

جدول (۶): اچ ایندکس و متوسط استناد به مقالات حوزه پرستاری در پایگاه‌های استنادی اسکاپوس و وبافنالغ

Database	No of articles	No of citation	Cit per paper	H_index
Scopus	3056	5806	1.9	62
ISI	1607	5077	3.1	25

کاملاً انطباق دارد (۹). در مقابل مقالات نمایه شده در مجلات پایگاه اطلاعاتی وب نالغ بیشتر به اصول و مهارت‌های پرستاری، پیر شناسی و اخلاق و جنبه‌های قانونی پرستاری مربوط می‌شوند. انتشار ۱۸۷ مقاله در دو مجله International Journal of Medical Research Health Sciences و Iranian Red Crescent Medical Journal در پایگاه وبافنالغ و مجله حیات با ۲۱۸ مقاله نشان می‌دهد تا چه اندازه نمایه شدن مجلات یک حوزه در انتشار و رؤیت‌پذیری تولیدات علمی یک حوزه ایفای نقش می‌کند فلذا بسیار ضروری است مدیران مسئول مجلات ایرانی تلاش مستمری را در جهت ارتقای کیفی مجلات حوزه پرستاری بکار گیرند تا از میان بیش از ۴۰ مجله پرستاری که در ایران منتشر می‌شوند تعداد بیشتری در نمایه‌نامه‌هایی همچون وبافنالغ و اسکاپوس ایندکس گردند تا دامنه بینندگان مقالات حوزه پرستاری ایران از ابعاد منطقه‌ای و بین‌المللی برخوردار شوند و موجبات ارتقای استنادات دریافتی و بالطبع دیگر شاخص‌های منتج از استناد مثل اچ ایندکس و اسنپ پژوهشگران حوزه پرستاری فراهم گردد. این مهم در مطالعات پژوهشگرانی همچون به‌روشنی تصریح شده است (۱۳-۱۵). هر چند همکاری محققان حوزه پرستاری ایران با دیگر کشورها نسبتاً

مقاله Janghorbani با عنوان Prospective study of diabetes and risk of hip fracture - The Nurses' Health Study و با اخذ ۱۱۱ استناد در وبافنالغ و مقاله Montazeri با عنوان The Short Form Health Survey (SF-36): Translation and validation study of the Iranian version و با اخذ ۳۸۱ استناد از جمله پر استنادترین مقالات می‌باشند.

بحث و نتیجه‌گیری

تولیدات علمی پژوهشگران حوزه پرستاری ایران در هر دو پایگاه تحت بررسی از رشد قابل قبولی برخوردار بوده است. این امر بیانگر توجه محققین این حوزه به امر پژوهش به‌خصوص در سال‌های اخیر می‌باشد. از عوامل مؤثر در این رویکرد می‌توان به افزایش دانشکده‌های پرستاری و توجه به مقاطع تحصیلات تکمیلی اشاره نمود (۱۲). نتایج پژوهش قاضی میر سعید مؤید آن است که سهم ایران از مطالعات جهانی حوزه پرستاری ۰,۲ و در منطقه خاورمیانه ۱۰,۷۵ می‌باشد (۹). یافته‌ها نشان می‌دهد در پایگاه اطلاعاتی اسکاپوس بیشترین تولیدات علمی در حوزه‌های موضوعی تغذیه و رژیم غذایی است که این نتایج با نتایج گزارش شده قاضی میر سعید

نشان داده‌اند رابطه مستقیمی بین تعداد چکیده مقالات کنفرانس‌ها و مقالات اصیل پژوهشی وجود دارد. شایسته است متولیان این حوزه و مسئولین گروه‌های آموزشی حمایت جدی از محققان حوزه پرستاری هنگام شرکت در همایش‌ها و کنگره‌های بین‌المللی داشته باشند که این امر توسعه تحقیقات مشترک، ارتقای وضعیت استنادی و کیفیت مقالات را به دنبال خواهد داشت (۱۶).

خوب است افزایش تحقیقات مشترک با پژوهشگران منطقه‌ای و بین‌المللی از دیگر راه‌های ارتقای کیفی مقالات و انتقال دانش است که به رؤیت‌پذیری بیشتر آنان کمک خواهد رساند. علی‌رغم افزایش مقالات حوزه پرستاری ایران در سال‌های اخیر تعداد مقالات ارائه‌شده در کنفرانس‌ها و کنگره‌های بین‌المللی در حد بسیار ناچیزی است. این در حالی است که مطالعات علم‌سنجی متعدد

References

1. Emrouznejad A, Parker BR, Tavares G. Evaluation of research in efficiency and productivity: A survey and analysis of the first 30 years of scholarly literature in DEA. *Socio-economic planning sciences* 2008;42(3): 151-7.
2. Wylie A. Good Science, Bad Science, or Science as Usual? *Contemporary Archaeology in Theory: The New Pragmatism* 2010: 226-55.
3. Doucette L. A Review of Citation Analysis Methodologies for Collection Management. *College Res Lib* 2012;73(4): 321-35.
4. Moed H, De Bruin R, Van Leeuwen T. New bibliometric tools for the assessment of national research performance: Database description, overview of indicators and first applications. *Scientometrics* 1995;33(3): 381-422.
5. Van Raan AF. Advanced bibliometric methods to assess research performance and scientific development: basic principles and recent practical applications. *Res Evalu* 1993;3(3): 151-66.
6. Thomas J. Citation analysis may well have a role to play in study identification, but more evaluation and system development are required. *J Clin Epidemiol* 2017 Nov 11. pii: S0895-4356(17)31237-4.
7. Turki H. Citation analysis is also useful to assess the eligibility of biomedical research works for inclusion in living systematic reviews. *J Clin Epidemiol* 2017 Nov 11. pii: S0895-4356(17)31073-9
8. Habibi S, Rezaei HP, Tabaghi R. Enhancing Information Literacy as a Base of Developing Evidence-based Nursing. *Health Information Management*. 2010;7(3): 371-8.
9. Ghazi Mirsaeid SJ, Ghazi Mirsaeid SA, Kolbadi NK, Maryam B, Mohammadi M. Qualitative and quantitative analysis and map production of dispersion of the Islamic Republic of Iran scientific production in the field of nursing in Scopus. *J Prev Health* 2015;1(1): 11-23.
10. Mahdizadeh SM, Heydari A. Iranian nursing contribution to scientific production in late decade (2003-2012) in Web of Science Database. *J Health Prom Manag* 2014;3(2): 25-33.
11. Rashidi A. Nursing Research in the Middle East: a Multi-Layer Bibliometric Study. *J Urmia Nurs Midwifery Fac* 2014;11(10): 823-35.
12. Salsali M. The development of nursing education in Iran. *Int History Nurs J* 2000;5(3): 58.
13. Ale Ebrahim N, Salehi H, Embi MA, Habibi F, Gholizadeh H, Motahar SM. Visibility and citation Impact. *Int Educ Stud* 2014; 7(4): 120-5.
14. Egghe L. An improvement of the h-index: The g-index. *ISSI Newsletter* 2006;2(1):8-9.
15. Zhang Q, Zhang J, Xue H. The challenge of improving visibility in Beijing. *Atmospheric Chemistry and Physics* 2010;10(16): 7821-7.
16. Franceschet M, Costantini A. The effect of scholar collaboration on impact and quality of academic papers. *J Info* 2010;4(4): 540-53.

CITATION ANALYSIS OF IRANIAN NURSING SCIENTIFIC PRODUCTIVITY INDEXED IN WEB OF KNOWLEDGE AND SCOPUS

Ali Rashidi*¹, Mehran Molavi²

Received: 16 Sep, 2017; Accepted: 25 Nov, 2017

Abstract

Background & Aims: This bibliometric study was designed to assess and compare the quantity and quality of Iranian nursing scientific productivity indexed in Web of knowledge and Scopus.

Material & Methods: Citation data retrieved from both databases in 10 of August of 2017 were transferred to Microsoft excel and analyzed based on bibliometric indices.

Results: The first Iranian nurses publication in Scopus dated to 1967 and in Web of knowledge to 1991. To date, the scientific productivity of nursing field was exponentially increased in both databases. There were 3056 and 1622 publications till 10 of August 2017 in Scopus and Web of knowledge, respectively. The journal of Hayat with 210 in Scopus and International journal of medical research and health sciences with 107 publications were the top journals where Iranian nurses preferred to publish their scientific output. Ahmadi with 56 papers In Scopus and Azizi with 140 papers in Web of knowledge were the most prolific authors. Citation per paper and h.index of the papers published in Scopus was 1.9 and 62 while the same indices of the papers published in Web of knowledge were 3.19 and 26, respectively. Tehran University of Medical Sciences with 925 and 441 publications in Scopus and Web of knowledge took the first place and Shaheed Beheshti University of Medical Sciences with 475 followed by Islamic Azad University with 187 publications took the second place, respectively.

Conclusions: Iranian nursing field publishes more than 38 scientific journals. Few of them are indexed in the well-known databases. Iranian nursing researchers along with publishing papers in the journals with high impact should index their journals in the internationally-recognized databases to augment their visibility and indices such as citation and h. index.

Keywords: Iranian nursing research productivity, Web of Knowledge and Scopus

Address: Resalat Blvd., End of Jihad Street, Medical Sciences University, Urmia, Iran

Tel: (+98) 4432234897

Email: alirashidi@umsu.ac.ir

¹ Associate Professor of Medical Information, Urmia University of Medical Sciences, Urmia, Iran
(Corresponding Author)

² Department of Management, Islamic Azad University, Mahabad Branch, Mahabad, Iran